

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Investește în oameni! FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară: 3. Domeniul major de intervenție: 3.3

Titlul proiectului: "Împreună pentru integritate, responsabilitate socială și dezvoltare durabilă"

Cod Contract: POSDRU/93/3.3/S/63280

07
NOV
2011

Dreptatea

JURNAL DE CERCETARE ANTICORUPȚIE

DREPTATE

substantiv feminin 1. Principiul moral și juridic care cere să se dea fiecăruia ceea ce i se cuvine și să i se respecte drepturile; echitate; faptul de a recunoaște drepturile fiecăruia și de a acorda fiecăruia ceea ce i se cuvine 2. Loc. adv. Cu (sau după) dreptate = după lege, cum se cuvine, în mod just, pe drept, echitabil. Pe bună dreptate = pe drept cuvânt, în mod întemeiat. 3. Expr. A face cuiva dreptate = a repara o nedreptate săvârșită cuiva; a recunoaște dreptul cuiva într-o chestiune oarecare. A avea dreptate = a fi întemeiat în ceea ce spune sau în ceea ce face. A da (cuiva) dreptate = a recunoaște că ceea ce spune sau face (cineva) este întemeiat, îndreptățit, just.

Surse: Dicționarul explicativ al limbii române, ediția a II-a, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, Editura Univers Enciclopedic, 1998; Noul dicționar explicativ al limbii române, Litera Internațional, Editura Litera Internațional, 2002. Surse fotografii: FreeDigitalPhotos.net

Dreptul de Autor (Copyright) aparține Asociației Române pentru Transparență. Toate drepturile rezervate. Orice reproducere neautorizată, publică sau privată, copiere sau plagiere, constituie încălcare a acestui drept de autor. Este permisă reproducerea acestui material doar în scopul educației personale/formării profesionale, și numai pentru acele persoane care sunt înscrise în respectivul program de pregătire al Transparency International Romania (pentru care a fost pregătit acest material). Copierea, distribuția sau împrumutarea în alte scopuri, sau scopuri comerciale este interzisă. ORICE persoană care încalca aceste prevederi va fi ținută responsabilă pentru toate prejudiciile produse (directe sau indirecte).

VALORI

cod filosofic profund
internalizat care ser-
vește drept ghid pentru
stabilirea obiectivelor,
adoptarea deciziilor,
soluționarea conflicte-
lor și modul de com-
portament

PRINCIPII

enunțarea conduitelor
așteptate pentru onora-
rea fiecărei valori

CULTURĂ DE ORGANIZAȚIE

ansamblu de valori,
principii, filosofie, prac-
tici și cutume care defi-
nesc o instituție

Dreptatea este unul din principiile fundamentale ale oricărei societăți. În general, atunci când vorbim despre dreptate, avem în minte dreptatea ca virtute morală, adică atunci când considerăm că un om este drept sau dreptatea socială, considerată de unii filosofi a fi virtutea primară a instituțiilor sociale. Surprinzător pentru un concept atât de larg răspândit și cunoscut de toți, nu există un consens cu privire la înțelesul său exact. Există multe variante, în funcție de contextul cultural, social și istoric. Unele dintre acestea nici măcar nu consideră dreptatea ca fiind o virtute. În esență, dreptatea se referă la modul în care un individ este tratat de ceilalți indivizi sau de societate în general.

Ea poate fi clasificată în mai multe feluri: dreptatea distributivă, care impune un anumit mod de împărțire a bunurilor; dreptatea retributivă, bazată pe un sistem de recompensare și pedepsire; dreptatea restorativă, care are ca fundament despăgubirea victimei și reintegrarea în societate a celor ce au comis nedreptăți. De-a lungul timpului, noțiunea de dreptate a ajuns să fie

asociată cu diverse alte concepte. De exem-
plu, ea este foarte des asociată cu justiția.

În această situație, un lucru pe care toate variantele diferite ale noțiunii de dreptate îl au în comun este ideea de a-i da fiecăruia ceea ce i se cuvine. Diferențele apar în modalitatea de a decide ce i se cuvine fiecăruia. Unii consideră că decizia ar trebui să fie luată în funcție de merite, alții în funcție de nevoi. Mai sunt și cei care consideră că decizia ar trebui să se bazeze pe contribuția fiecăruia la binele social general - cu alte cuvinte, cu cât cineva contribuie mai mult, cu atât i se cuvine mai mult. Trebuie observat că, atunci când este asociată cu justiția, dreptatea se referă la respectarea legilor și a normelor scrise. Alte noțiuni cu care este asociată sunt cele de egalitate, echitate, libertate, democrație și, mai recent, corectitudine. Dreptatea este un principiu accesibil tuturor, indiferent de etnie, situație socială sau vârstă. Dacă se comite o nedreptate, nu contează dacă cel ce a comis-o este extrem de bogat și victima este extrem de săracă sau vice-versa. Sancțiunea trebuie să fie aceeași pentru amândoi vinovații.

Istoriile săptămânii

În vremurile boierilor, un țăran harnic dar sărac se săturase de umilințele la care îi supuneau zilnic, pe el și pe vecinii lui, mai marii locului. Într-una din zile, bogătașul satului intră călare, cu oamenii săi, la el în curte și îi luă singurul animal de povară zdravăn pe care îl mai avea, un cal frumos și bine îngrijit, plătindu-i în schimb numai o pâine și niște slănină. Când omul încercă să refuze schimbul, spunând că asta e hoție curată, boierul îi spuse răstit să-și cunoască locul și să-i fie recunoscător că i-a dat ceva în schimb. Auzind acestea, țăranul nu mai îndură și merse la judecătorul locului, să i se facă dreptate. Judecătorul, om înțelept și cu suflet mare, înțelese imediat că lucrul care-l dorea cel mai tare pe sătean nu era pierderea calului, ci nedreptatea la care fusese supus. Astfel, ceru să i se aducă un ulcior de vin vechi și o bucată de friptură, pe care i le oferă boierului, care le primi bucuros. Apoi, îi anunță pe împričinați hotărârea sa : cum, pentru boier, o pâine cu slănină părea să fie un preț drept pentru un cal, un ulcior cu vin și o friptură trebuiau să fie suficient pentru a cumpăra înapoi animalul și încă unul din herghelia boierului pe lângă el. Judecătorul îi dădu astfel țăranului înapoi animalul său furat și încă unul de la bogătaș, ca plată pentru necuviința ce i-o arătase.

Proprietarul unui mic magazin dintr-un orășel trebuia să și înnoiască permisele pentru afacerea sa. Știa însă și din experiențele sale trecute și de la alții că era foarte posibil să aibă neplăceri, datorită felului neplăcut de a fi al celor din spatele ghișeului instituției căreia trebuia să i se adreseze. Ajuns față în față cu funcționarii, aceștia îl tratară cu răceală și chiar îi vorbiră nepolitic, trimițându-l de la un birou la altul. Cum, însă, se înarmase cu răbdare, omul făcu tot ce i s-a cerut, depuse, în sfârșit cererea și plecă liniștit acasă. Peste câteva zile, primi cu mirare răspunsul că dacă dorea să obțină actele necesare, trebuia să mai plătească niște taxe suplimentare, care i se cereau în mod nejustificat. Deși nu erau foarte mari, patronul decise să le conteste la tribunal, dând în judecată și instituția care i le stabilise, pentru compensarea timpului în care magazinul său nu va putea funcționa. Până la victorie, omul s-a judecat mai mult de un an, fiind nevoit să-și găsească, între timp, o altă slujbă prin care să se întrețină. Însă atunci când prietenii l-au întrebat de ce nu plătește pur și simplu acele taxe, pe care le-ar recupera repede oricum din afacerea sa, în loc să consume timp, nervi și bani pe tribunale, el răspunse : «În munca mea, întâlnesc tot felul de oameni, sunt rezistent la încercările de a mă umili și la lipsa de politețe, însă am obosit să mi se facă nedreptăți și a sosit vremea să lupt pentru ce e al meu . »

Orice asemănare între cele două istorioare nu este întâmplătoare. Dacă le găsiți, înseamnă că vă pasă! Scrieți-ne și vom încerca să facem ceva ÎMPREUNĂ!